

Przedstawiony poniżej materiał to odpowiedź na pytania umieszczone w prezentacji „Nowe symbole tablic UKD UDC-P058 – dział 37 w praktyce bibliotek pedagogicznych” przygotowanej przez p. Magdalenę Schramm i. p. Mirosławę Ciesielską (PBW Gdańsk) (prezentacja dostępna na stronie BN w zakładce dla Bibliotekarzy – UKD). Prezentacja została przygotowana na X ogólnopolskie warsztaty „Język haseł przedmiotowych Biblioteki Narodowej - nowe słownictwo, najnowsze ustalenia metodyczne, stosowanie w katalogach bibliotek” (2-4.06.08). Materiał został przygotowany z dużą skrupulatnością i starannością, stanowi zatem dobrą podstawę do sformułowania wniosków dotyczących nowych tablic UKD. Za przygotowany materiał serdecznie dziękujemy i liczymy na dalszą współpracę. Poniżej przedstawiamy odpowiedź na sformułowane w Pań prezentacji problemy, wątpliwości i propozycje.

Problemy, wątpliwości, propozycje dotyczące działu 37 – odpowiedź Pracowni UKD (Instytut Bibliograficzny, BN)

Uwagi wstępne

- W zastosowanej selekcji materiału (do wydania skróconego tablic P058) dokonano pewnego proporcjonalnego wyboru symboli. W znacznym stopniu kierowano się potrzebami Przewodnika Bibliograficznego.
- Praktycznie w pliku wzorcowym Konsorcjum UKD (MRF) nie ma uwag stosowania. Sporadycznie pojawiają się w MRF przykłady użyc. Dlatego w tablicach skróconych, adaptowanych

dla potrzeb BN i bibliotek publicznych takie uwagi nie mogły się pojawić.

- W nowej edycji tablic ma miejsce nierównomierny rozwój języka w poszczególnych działach UKD. Konsorcjum UKD z założenia nie rewiduje wszystkich działów równocześnie, tylko wybrane działy - sukcesywnie. Stwarza to sytuację niejednorodności w zasobie MRF.
- Nie można też założyć wprowadzenia zmian w zasobie polskiego tłumaczenia wraz z wprowadzeniem zmian w Konsorcjum UKD, ponieważ plik wzorcowy jest kupowany średnio raz na dziesięć lat. Przeprowadzając adjustację klasyfikacyjną, mamy obowiązek pobierać zaktualizowane symbole UKD. Nie można ignorować zmian UKD w zrewidowanych przez Konsorcjum działach.
- Tworząc symbole złożone UKD staramy się zachować konsekwencję, jednoznaczność i jednolitość reguł. Dość często w przypadku braku symboli w zasobie MRF tworzone są symbole złożone, analogicznie do symboli złożonych stosowanych w PB w latach 1997-2006.

Pytania z prezentacji p. Magdaleny Schramm i. p. Mirosławy Ciesielskiej zostały zapisane kursywą.

A)

W jakich sytuacjach stosować symbol, szczególnie w przypadku publikacji podejmujących zarówno aspekt teoretyczny jak i praktyczny zagadnienia np.:

Pedagogika specjalna: 37.013.82 i 376

Andragogika: 37.013.83 i 374.7

Dział 37.013 Ogólna teoria wychowania i nauczania. W dziale 37.01 mieszczą się zagadnienia teoretyczne, filozoficzne.

Natomiast w dziale 374.7 Nauczanie dorosłych i 376 Szkolnictwo specjalne wyrażone zostały aspekty praktyczne.

Jeżeli w dokumencie prezentowany jest aspekt teoretyczny i praktyczny to wtedy używa się obydwu symboli, tj.

37.013.82:376 Pedagogika specjalna (aspekt teoretyczny) i szkolnictwo specjalne (aspekt praktyczny).

Oraz

37.013.83:374.7 Andragogika (aspekt teoretyczny) i nauczanie dorosłych (aspekt praktyczny).

B)

Jak należy rozumieć terminy: „Pedagogika psychologiczna” i „Pedagogika socjologiczna” zapisane w odpowiednikach słownych symbolu 37.013 ?

W MRF

37.013.77 Psychological pedagogics

37.013.78 Sociological pedagogics

Dlatego w tablicach skróconych 37.013 Pedagogika psychologiczna i pedagogika socjologiczna.

Pedagogika psychologiczna jest to [humanistyczny](#) kierunek nauki [pedagogicznej](#) zajmujący się psychologicznymi aspektami oddziaływań pedagogicznych na podmiot i weryfikujący jego zachowanie na podstawie [badań empirycznych](#).

i jaki jest zakres ich stosowania w porównaniu z symbolami:

37.015.3 *psychologia pedagogiczna*

37.015:316 *socjologia pedagogiczna*

W MRF

37.015.3 Educational psychology, tj. Psychologia wychowawcza, psychologia pedagogiczna.

Symbol 37.015:316 Socjologia pedagogiczna został utworzony na miejsce usuniętego z MRF symbolu 37.015.4. Zatem zapis 37.015:... to nie wzór – to rozwiązanie jednostkowe.

Widać, że faktycznie nie jest to dobre rozwiązanie. Niestety do kolejnego wydania tablic zmian nie będzie. Pozostaje symbole stosować albo ignorować.

C)

*Brakuje pedagogiki opiekuńczej
w dziale_37.013 Ogólna teoria wychowania i nauczania*

Nie ma w MRF symbolu wyrażającego Pedagogikę
opiekuńczą.

37.013 Ogólna teoria wychowania. Poszczególne kierunki

37.018 Podstawowe formy wychowania

Stosowany przez BN symbol 37.018.3:364.4-053.2

Pedagogika opiekuńcza jest analogiczny do symbolu z tablic z
1997 r., tj. 37.018.3:364.65-053.2.

Pedagogika opiekuńcza - dział [pedagogiki](#). Opisuje, wyjaśnia i optymalizuje szeroko
rozumianą działalność opiekuńczo-wychowawczą, podejmowaną wobec dzieci i młodzieży
do czasu uzyskania przez nich względnej samodzielności życiowej.

D)

*Poprzednio klasyfikacja 37.017 była przeznaczona dla aspektów teoretyczno-
filozoficznych wychowania, a szczegółowe kierunki np. Wychowanie estetyczne
były klasyfikowane w 37.03*

Dlaczego więc pozostawiono symbol: 37.035 wychowanie społeczne,

wychowanie patriotyczne, a nie utworzono np: 37.017:172.1

W MRF nie ma symbolu 37.03 (został usunięty z zasobu MRF – stan na 2006 r.). Pozostał tylko symbol 37.035 Wychowanie społeczne.

Konsorcjum UKD rewiduje działy UKD sukcesywnie, proces rewizji toczy się nieustannie, dlatego niektóre działy UKD są w całości zweryfikowane, inne natomiast poddane zostały rewizji we fragmentach. Tłumaczenie pliku wzorcowego – to tłumaczenie tego co zostało w nim do 2006 r. umieszczone.

E)

Wątpliwości też budzi budowa symbolu „wychowanie estetyczne, rozwijanie zdolności twórczych, myślenie twórcze”:

37.017:7+159.95

37.017:7+159.95 Myślenie i sztuka jak najogólniej

Artykuł przedmiotowy JHP BN

Myślenie twórcze

NU Myślenie kreatywne

TS Myślenie

TK Twórczość - psychologia

TK Burza mózgów

Temat Myślenie twórcze stosuje się dla prac o kreatywności pozaartystycznej

*oraz czy zawsze trzeba stosować symbol w pełnej formie – wraz z 159.95
37.017:7+159.95*

Lepiej stosować symbol z obydwojema symbolami, tj. 7 i
159.95 – aby te same lub pokrewne zagadnienia były
wyszukiwane zawsze pod tym samym zestawem symboli

F)

*W tym samym dziale był dawniej symbol „kształcenie osobowości” 37.03
Obecnie brak dla niego odpowiednika, czy można go utworzyć, stosując
wzorzec: 37.017:159.923*

Tak. My zastosowałyśmy symbol
37.017:159.923 Kształcenie osobowości

G)

*Nieporozumienia powoduje symbol 37.016 treść, przedmioty nauczania w
szkołach różnych stopni i typów.*

*Który jest symbolem „pustym” a został w tablicach szeroko, z przykładami
rozpisany.*

*Symbol nigdy nie będzie w tej formie stosowany, zawsze w miejsce 37 trzeba
wstawić symbol konkretnego poziomu szkoły (373/377)*

37.016 Metodyka nauczania poszczególnych przedmiotów w szkołach różnych stopni i typów. Dalsza rozbudowa przez dodanie odpowiedniego symbolu przedmiotu.

W tablicach UKD takie zapisy są wielokrotnie stosowane.

Poddziały analityczne i syntetyczne, jak wynika z teorii UKD są stosowane w całym dziale do którego są dopisane, chyba, że odpowiednie uwagi jednostkowe mówią inaczej, np. 37.016 ma zastosowanie do wszystkich symboli z 373, 376, 377, 378, np. 373.3.016:51 Nauczanie matematyki w szkole podstawowej.

H)

Problemy sprawia też „odsunięcie”

w tablicach symboli przedtem stojących w bezpośrednim sąsiedztwie np

Wychowanie w domu 37.018.1

(pozostało, rozbudowa od „form i metod wychowania”: 37.018), natomiast

Wychowanie w szkole 37.064.2 - symbol nowy – „relacje nauczyciel – uczeń”

UKD nie jest rewidowana z założenia w całości, tylko we fragmentach, tj. rewizji poddawane są poszczególne działy UKD, bądź fragmenty działów UKD. Niektóre działy UKD uległy zmianie i przyjęły kierunek nadany przez MRF, z kolei inne działy UKD oczekują w kolejce do rewizji symboli i

zachowują kształt niezmienny.

Symbole zostały pobrane bezpośrednio z MRF. I właśnie w MRF:

37.018.1 Wychowanie w domu.

Ponieważ symbol 37.018.2 wycofano z pliku wzorcowego, znaleźliśmy dla wychowania w szkole miejsce w dziale 37.064.2 Nauczyciele a uczniowie. Wychowanie w szkole.

I)

wątpliwości budzi symbol złożony dla „godzin wychowawczych” 37.064.2:159.922.7/8

37.064.2:159.922.7/8 Godzina wychowawcza.

Ten symbol jest analogiczny wobec symbolu złożonego, tj. 37.018.2:159.922.7 (stosowany był w okresie obowiązywania tablic P022).

BN stara się zachowywać konsekwencje, po to aby zapewnić jednolitość i powtarzalność charakterystyk wyszukiwawczych dokumentów. „Konsekwentnie” = maksyma indeksatora.

Pań uwagi co do tego symbolu są zapewne słuszne, uwzględnimy je w momencie adaptowania kolejnego wydania tablic UKD.

J)

Wątpliwości budzi też rozdzielenie klasyfikacji przemocy domowej 364.63-027.553 i przemocy w szkole 37.064.3

W MRF

364.63 Abuse. Ill-treatment. Risk of abuse

364.63:316.347 Racial abuse

364.63-027.553 Domestic abuse

364.63-028.16 Verbal abuse

Ten symbol został przejęty bezpośrednio z MRF. Został więc umieszczony zgodnie z zaleceniami Konsorcjum. Zapewne Pań uwagi są słuszne, dobrze by było gdyby te zagadnienia sąsiadowały. Jesteśmy jednak zobowiązane zaleceniami Konsorcjum.

K)

W poprzednich tablicach UKD był dział 371.7 higiena szkolna. Obecne tablice pomijają to zagadnienie

Nasze propozycje (ze względu na brak symboli w MRF)

37.042:613 Higiena szkolna

613/614-048.65 Promocja zdrowia

37.016:613 Nauczanie edukacji zdrowotnej

L)

Poprzednio: 371.3.004.15 mierzenie jakości szkoły, efektywność nauczania

Obecnie: 37.014.61 jakość kształcenia

37.091.3::005.336.1 efektywność

nauczania. Jak rozróżnić zakres stosowania symboli ?

37.014.61 Jakość kształcenia (kontrola jakości pracy szkoły inspekcje, wizytacje).

37.091.3::005.336.1 Efektywność nauczania, czyli efekty osiągnięte w dydaktyce.

M)

373.5-048.57 ranking szkół średnich

gdzie -048.57 „porady zawodowe, pomoc przy wyborze szkoły”

Dlaczego nie:

373.5.014.61 (jakość kształcenia w szkołach średnich)

Symbol 373.5-048.57 Ranking szkół średnich nie jest równorzędny z symbolem 373.5.014.61 Jakość kształcenia w szkołach średnich, gdyż w rankingach szkół bierze się pod uwagę różnorodne kryteria (nie tylko jakość kształcenia), m.in.: ocena "zaplecza intelektualnego" szkoły, typ kształcenia, ocena procesu kształcenia, jakość programów nauczania, umiejętności dydaktyczne kadry, zaplecze informatyczno-biblioteczne, weryfikacja wiedzy (praktyki,

staże, programy własne), języki obce, laureaci konkursów i olimpiad szkolnych, ocena warunków socjalnych, system stypendiów i nagród, baza rekreacyjno-socjalna, stołówki, kluby, zaplecze sportowo-rekreacyjne.

N)

Tablice podają symbol złożony:

37.013.43:316.7 („pedagogika kultury” i „socjologia kultury”) i umieszczają go w grupie symboli „teoretycznych” a nie w „treściach nauczania” 37.016: ... nie zaznaczono w nim „innych kultur”, „mniejszości narodowych

W bazie PB temat edukacja międzykulturowa pojawia się, gdy opisywana jest edukacja pozaszkolna. W sytuacji gdy opisywane będzie nauczanie wielokulturowości (wiedzy o kulturze) zostanie użyty symbol: 37.016:7+316.7

Edukacja międzykulturowa

NU Edukacja wielokulturowa

NU Wychowanie międzykulturowe

TS Kształcenie

TK Mniejszości narodowe – historia - nauczanie

TK Pedagogika kultury

TK Pluralizm społeczny

TK Wymiana młodzieży

więc, czy nie analogicznie: 37.013.43-054.57

teoria edukacji międzykulturowej

37.013.43-054.57 Nie, bowiem obejmuje jeden aspekt zagadnienia, tj. edukację mniejszości. Wybrano zatem 37.013.43:316.7

Edukacja międzykulturowa- przygotowanie i wdrażanie wychowanków do życia w społeczeństwie zróżnicowanym pod względem etnicznym i kulturowym. Podstawowe wartości: tolerancja i pluralizm kulturowy. Zatem nie tylko mniejszości narodowe, ale wszelkie działania mające na celu przenikanie kultur, wysokiej i masowej, jak również kultur narodowych.

O)

Terapia pedagogiczna. Termin powszechnie stosowany w pedagogice, nie występuje nawet w terminach odrzuconych JHP BN ! Do jakiego symbolu UKD należy przypisać to zagadnienie?

37.091.398 lekcje (?) wyrównawcze (lepiej: „zajęcia”)

376-05.... w zależności od rodzaju „zaburzenia”

np. 376-056.264 terapia logopedyczna

Wprowadzono decyzję stosowania:

37.048:37.091.212 Terapia pedagogiczna

Terapia pedagogiczna

Podczas zajęć dziecko w przyjemny, bezstresowy sposób ćwiczy umiejętności, które sprawiają mu największe trudności. Grając i bawiąc się trenuje między

innymi pisanie, czytanie, wzbogaca słownictwo zasady ortografii i gramatyki oraz matematykę. Ponadto usprawnia koordynację wzrokowo - ruchową, ćwiczy pamięć i koncentrację. Utrwala orientację w schemacie ciała i przestrzeni. Jest to raczej uzupełnienie, ćwiczenie i wzmocnienie tych umiejętności, które przeszkadzają dziecku samodzielnie się uczyć.

P)

nauczanie osób utalentowanych” 376-056.45

Wątpliwości budzi umieszczenie zagadnienia w dziale 376 („szkoły specjalne” to jednak nie „szkoły dla geniuszy”, nie tworzy się zresztą takich odrębnych szkół !)

właściwsze byłoby dodanie poddziału wspólnego kategorii osób do symbolu metod nauczania: 37.091.33-056.45

lub kategorii uczniów 37.091.212-056.45

Gdzie kiedyś „uczeń zdolny” ?

W MRF:

376 Education, teaching, training of special groups of persons.

Special schools

376-054.57 Education of national minorities and special groups

376-056.24 Education of the sick, invalids, hospitalized etc.

376-056.45 Education of the precocious, the gifted, geniuses.

R)

Powszechne są skargi na rozmiary klasyfikacji.

Symbole stały się monstrualne np.

373.5.016.046-021.64:821.162.1

nauczanie literatury polskiej w gimnazjum

Tworzenie symboli z wykorzystaniem symboli poddziałów analitycznych .016 i .046 oraz poddziałów wspólnych – 02 jest zaleceniem MRF. MRF zaleca również określanie poziomu szkoły, np. 373.5.016.046-021.64 Nauczanie w gimnazjum. W BN metoda zapisywania poziomu nauczania została również uzależniona od prezentowanych okazjonalnie na warsztatach (przez przedstawicieli bibliotek pedagogicznych i szkolnych) postulatów szczegółowego wskazywania poziomu szkoły. Wychodząc tym postulatom naprzeciw w BN przyjęto metodę zapisu, która nie jest prosta, ani łatwa do zapamiętania. Pracownicy BN i innych bibliotek mogliby zatrzymać się na etapie zaznaczania tylko przedmiotu nauczania, bez pokazywania poziomu szkoły, np. 37.016:51 Wskazuje na nauczanie matematyki na różnych stopniach. Dopisywanie poziomu kształcenia jest ukłonem w stronę bibliotekarzy bibliotek szkolnych i pedagogicznych. Metoda klasyfikowania postulowana w MRF:

1. Fasetyzacja, tj. dodawanie poddziałów wspólnych,

analitycznych i syntetycznych wyrażających własności i aspekty, np. 376-056.262 Nauczanie niewidomych, 37.016.

2. Symbole złożone. Zestawianie symboli prostych w miejsce rozbudowy równoległej, np. 372.878 (tablice P022), 37.016:78 (tablice P058).

Opracowały: Jolanta Hys i Joanna Kwiatkowska (4.08.08)